

2.4 Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

Η έννοια της επανάστασης σε διαφορετικές καταστάσεις

Ας παρατηρήσουμε τις παρακάτω εικόνες και, σε ομάδες ή σε дуάδες, ας δημιουργήσουμε μια σύντομη ιστορία, χρησιμοποιώντας οποιαδήποτε φωτογραφία ή πίνακα και επιλέγοντας έναν από τους παρακάτω τύπους ερωτημάτων:

- α) Αν η συγκεκριμένη φωτογραφία/εικόνα είναι η αρχή μιας ιστορίας, τι μπορεί να ακολουθήσει;
- β) Αν η συγκεκριμένη φωτογραφία/εικόνα είναι το μέσον μιας ιστορίας, τι θα μπορούσε να έχει συμβεί προηγουμένως; Τι θα ήταν επόμενο να συμβεί;
- γ) Αν η συγκεκριμένη φωτογραφία/εικόνα είναι το τέλος μιας ιστορίας, ποια θα μπορούσε να είναι αυτή η ιστορία;

«Tank man», Νεαρός σταματάει τανκς, 1989, Πλατεία Τιεν Αν Μεν, Πεκίνο

Ευγένιος Ντελακρουά, Η Ελευθερία οδηγεί τον λαό, 1830

Θεόδωρος Βρυζάκης,
Η έξοδος του Μεσολογγίου, 1855

Μάης του 1968, το Πανεπιστήμιο της Σορβόνης υπό φοιτητική κατάληψη.
Στον τοίχο το σύνθημα γράφει: «Ο Χριστός μόνος επαναστάτης», φωτ. Ανρί Καρτιέ Μπρεσόν

Η χριστιανική επανάσταση απέναντι σε κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές

Με τη βοήθεια κειμένου, ο καθένας και η καθεμία ας μελετήσουμε την περίπτωση ενός σημαντικού θρησκευτικού προσώπου, που αντιτάχθηκε στο πολιτικό σύστημα της εποχής του, και ας απαντήσουμε σε ερωτήματα όπως: «Τι είναι αυτό που του δίνει ώθηση για να ενεργεί με αυτόν τον τρόπο;», «Τι μπορεί να σκέφτεται ή να πιστεύει;», «Πόσο αποτελεσματική μπορεί να είναι μια τέτοια στάση;». Στο τέλος, όλοι και όλες ας συζητήσουμε τις απαντήσεις μας.

Η εικόνα στο χειρουργείο του Αγίου Λουκά

Ο Βαλεντίν (σημ.: Βαλεντίν Φελίξοβιτς Γιασενέσκι ήταν το όνομα του Αγίου Λουκά του ιατρού, προτού χειροτονηθεί επίσκοπος) ήταν βαθύτατα πιστός και αυτή η πίστη του φαινόταν απ' τη ζωή και τα έργα του. Η αγάπη του για τον ασθενή, το μεγάλο ενδιαφέρον του για τον πάσχοντα άνθρωπο, πήγαιναν από τη βαθιά πίστη του στον Θεό. Είναι πολύ χαρακτηριστικό ότι, πριν ξεκινήσει την εγχείρηση, πάντα έκανε το σημείο του σταυρού. Στο χειρουργείο είχε κρεμασμένη την εικόνα της Παναγίας. Προσευχόταν με θέρμη μπροστά στην εικόνα για λίγα λεπτά. Έπειτα μ' ένα βαμβάκι ποτισμένο με ιώδιο έκανε το σημείο του σταυρού στο σώμα του ασθενούς, στο μέρος που θα γινόταν η τομή. Έτσι, με την επίκληση της βοήθειας του Θεού, της Παναγίας, των αγίων, προχωρούσε στην επέμβαση. Μόνο κάτω απ' αυτά έλεγε με επισημότητα: «το νυστέρι». Οι κινήσεις του αυτές παραξένευαν όσους δεν τον γνώριζαν. Αργότερα, οι γιατροί που δεν είχαν σχέση με την Εκκλησία, έπαψαν να δίνουν σημασία, ενώ οι πιστοί γιατροί το έβλεπαν ως κάτι φυσικό για τον πιστό γιατρό.

Στις αρχές του 1920 μία από τις επιτροπές ελέγχου έδωσε εντολή να ξεκρεμάσουν την εικόνα. Αντί για απάντηση ο Βαλεντίν Φελίξοβιτς έφυγε από το νοσοκομείο και δήλωσε πως θα επέστρεφε μόνον όταν η εικόνα μπει και πάλι στη θέση της. Ο καθηγητής Οσάνιν θυμάται πως η επιτροπή είχε εκφράσει την άποψη ότι «το χειρουργείο είναι δημόσια υπηρεσία. Έχουμε διαχωρίσει το κράτος από την εκκλησία. Εάν ο χειρουργός σας θέλει να προσεύχεται, με γεια του με χαρά του, αλλά ας κρατήσει την εικόνα στο σπίτι του». Ο Βόινο Γιασενέσκι επανέλαβε πως δεν μπαίνει στο χειρουργείο. Εκείνη όμως την ώρα ένα στέλεχος του κόμματος έφερε την γυναίκα του για άμεση επέμβαση στο χειρουργείο. Η γυναίκα ήταν κατηγορηματική και απαιτούσε να την χειρουργήσει ο Βόινο Γιασενέσκι. «Τον κάλεσαν στην αίθουσα του επισκεπτηρίου», γράφει ο καθηγητής Οσάνον. «Είπε και πάλι πως λυπάται πάρα πολύ, αλλά σύμφωνα με τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις δεν μπορεί να μπει στο χειρουργείο, αν δεν κρεμάσουν την εικόνα στη θέση της». Ο σύζυγος της άρρωστης έδωσε τον λόγο του πως αύριο η εικόνα θα ήταν στη θέση της, μόνο να γίνει αμέσως η επέμβαση. Την ίδια στιγμή ο Βόινο Γιασενέσκι ξεκίνησε για την πτέρυγα του χειρουργείου και χειρούργησε τη γυναίκα, η οποία έγινε καλά. Την επομένη το πρωί, η εικόνα, πράγματι, μπήκε στη θέση της.

Άγιος Λουκάς, αρχιεπ. Κριμαίας, *Αγάπησα το μαρτύριο: Αυτοβιογραφία*

Το επαναστατικό κήρυγμα του Χριστού

Σε ομάδες ή σε δυάδες, ας μελετήσουμε διαφορετικά κείμενα και χωρία από την Αγία Γραφή, επιχειρώντας να προσεγγίσουμε και να ερμηνεύσουμε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο Χριστός αντιπαρατάχθηκε στις αρχές και τον νόμο. Ας απαντήσουμε σε ενδεικτικά ερωτήματα όπως: «Σε τι αντιτάχθηκε ο Χριστός;», «Ήταν η μη τήρηση του νόμου εκ μέρους του Χριστού επαναστατική πράξη;», «Τι περιελάμβανε το επαναστατικό κήρυγμα του Χριστού;» κ.ά. Ας συζητήσουμε όσα έχουμε καταγράψει αιτιολογώντας τις απαντήσεις μας.

Ο Ιησούς κατακρίνει τους γραμματείς και τους Φαρισαίους

¹ Τότε ο Ιησούς μίλησε στο πλήθος και στους μαθητές του ² και τους είπε: «Τη θέση του Μωυσή ως δασκάλου την πήραν οι γραμματείς και οι Φαρισαίοι. ³ Όσα λοιπόν σας λένε να τηρείτε, να τα τηρείτε και να τα πράττετε· να μην κάνετε όμως κατά τα έργα τους, γιατί λένε μόνο και δεν πράττουν. ⁴ Φτιάχνουν φορτία βαριά, που δύσκολα σηκώνονται, και τα φορτώνουν στους ώμους των ανθρώπων, ενώ οι ίδιοι δε θέλουν ούτε με το δάκτυλό τους να τα κινήσουν. ⁵ Όλα τα έργα τους τα πράττουν για να κάνουν καλή εντύπωση στους ανθρώπους.

¹³ «Αλίμονό σας, γραμματείς και Φαρισαίοι, υποκριτές, γιατί κατατρώτε τις περιουσίες των χηρών, κάνετε όμως μεγάλες προσευχές για να φανείτε καλοί· γι' αυτό η τιμωρία σας θα είναι ιδιαίτερα αυστηρή.

²³ «Αλίμονό σας, γραμματείς και Φαρισαίοι, υποκριτές, γιατί δίνετε στο ναό το ένα δέκατο από το δούσμο, το άνηθο και το κύμινο, και δεν τηρείτε τις σπουδαιότερες εντολές του νόμου, τη δικαιοσύνη, την ευσπλαχνία και την πιστότητα. Αυτά όμως έπρεπε να κάνετε, χωρίς βέβαια να παραμελείτε κι εκείνα. ²⁴ Τυφλοί οδηγοί, που περνάτε από στραγγιστήρι το κουνούπι και καταπίνετε ολόκληρη καμήλα.

²⁵ «Αλίμονό σας, γραμματείς και Φαρισαίοι, υποκριτές, γιατί καθαρίζετε το εξωτερικό του ποτηριού και του πιάτου, το περιεχόμενό τους όμως προέρχεται από αρπαγή και αδικία. ²⁶ Φαρισαίε τυφλέ, καθάρισε πρώτα το εσωτερικό του ποτηριού και του πιάτου, για να έχει αξία και η εξωτερική τους καθαρότητα.

²⁷ «Αλίμονό σας, γραμματείς και Φαρισαίοι, υποκριτές, γιατί μοιάζετε με τάφους ασβεστωμένους, που εξωτερικά φαίνονται ωραίοι, εσωτερικά όμως είναι γεμάτοι κόκαλα νεκρών και κάθε λογής ακαθαρσία. ²⁸ Έτσι κι εσείς, εξωτερικά φαίνεστε ευσεβείς στους ανθρώπους, κι εσωτερικά είστε γεμάτοι υποκρισία και ανομία. ³³ Φίδια, γεννήματα οχιάς, πώς θα ξεφύγετε από την τελική κρίση και την κόλαση;»

Ευαγγέλιο κατά Ματθαίον 23, 1-33

Η εκδίωξη των εμπόρων από τον ναό

¹³ Καθώς πλησίαζε η γιορτή του ιουδαϊκού Πάσχα, ανέβηκε ο Ιησούς στα Ιεροσόλυμα. ¹⁴ Μέσα στον περίβολο του ιερού βρήκε αυτούς που πουλούσαν βόδια, πρόβατα και περιστέρια για τις θυσίες, και τους αργυραμοιβούς καθιστούς πίσω από τους πάγκους. ¹⁵ Τότε έφτιαξε ένα μαστίγιο από σκοινιά και τους έβγαλε όλους έξω από τον περίβολο του ναού, μαζί και τα πρόβατα και τα βόδια, έριξε καταγής τα νομίσματα των αργυραμοιβών, κι αναποδογύρισε τους πάγκους. ¹⁶ Κι έλεγε σ' αυτούς που πουλούσαν τα περιστέρια: «Πάρτε τα αυτά από 'δω, μην κάνετε εμπορικό κατάστημα το σπίτι του Πατέρα μου».

Ευαγγέλιο κατά Ιωάννην 2, 13-16

Η θεραπεία του εκ γενετής τυφλού

¹³ Τον έφεραν τότε στους Φαρισαίους, τον άνθρωπο που ήταν άλλοτε τυφλός. ¹⁴ Η μέρα που έφτιαξε ο Ιησούς τον πηλό και του άνοιξε τα μάτια ήταν Σάββατο. ¹⁵ Αρχισαν λοιπόν και οι Φαρισαίοι να τον ρωτούν πάλι πώς απέκτησε το φως του. Αυτός τους απάντησε: «Έβαλε πάνω στα μάτια μου πηλό, νίφτηκα και βλέπω». ¹⁶ Μερικοί από τους Φαρισαίους έλεγαν: «Αυτός ο άνθρωπος δεν μπορεί να είναι σταλμένος από το Θεό, γιατί δεν τηρεί την αργία του Σαββάτου». Άλλοι όμως έλεγαν: «Πώς μπορεί ένας αμαρτωλός άνθρωπος να κάνει τέτοια σημεία;». Και υπήρχε διχογνωμία ανάμεσά τους.

Ευαγγέλιο κατά Ιωάννην 9, 13-16

Η τήρηση του Σαββάτου

²³ Συνέβη κάποιο Σάββατο να βαδίζει ο Ιησούς μέσα από σπαρμένα χωράφια, κι οι μαθητές του,

ενώ περπατούσαν, έτριβαν στάχυα και έτρωναν τους σπόρους.²⁴ Οι Φαρισαίοι τότε του έλεγαν: «Κοίτα, κάνουν το Σάββατο κάτι που δεν επιτρέπεται από το νόμο». ²⁵ «Ποτέ δε διαβάσατε στη Γραφή», τους λέει, «τι έκανε ο Δαβίδ, όταν βρέθηκε στην ανάγκη και πείνασε αυτός κι οι σύντροφοί του; ²⁶ Μπήκε στο ναό του Θεού τον καιρό που αρχιερέας ήταν ο Αβιάθαρ κι έφαγε τους άρτους της προθέσεως, που δεν επιτρέπεται από το νόμο να τρώνε παρά μόνον οι ιερείς, κι έδωσε μάλιστα και σ' αυτούς που ήταν μαζί του». ²⁷ Και τους έλεγε ο Ιησούς: «Το Σάββατο έγινε για τον άνθρωπο· όχι ο άνθρωπος για το Σάββατο. ²⁸ Συνεπώς ο Υιός του Ανθρώπου εξουσιάζει και το Σάββατο».

Ευαγγέλιο κατά Μάρκον 2, 23-28

Ο Ιησούς και η Σαμαρείτισσα

⁷⁻⁸ Οι μαθητές του είχαν πάει στην πόλη ν' αγοράσουν τρόφιμα. Έρχεται τότε μια γυναίκα από τη Σαμάρεια να βγάλει νερό. Ο Ιησούς της λέει: «Δώσ' μου να πιω». ⁹ Εκείνη του απάντησε: «Εσύ είσαι Ιουδαίος κι εγώ Σαμαρείτισσα. Πώς μπορείς να μου ζητάς να σου δώσω νερό να πιεις;» – επειδή οι Ιουδαίοι αποφεύγουν κάθε επικοινωνία με τους Σαμαρείτες. [...]

²⁷ Εκείνη την ώρα ήρθαν οι μαθητές του κι απορούσαν που συνομιλούσε με γυναίκα. Βέβαια, κανείς δεν του είπε «τι συζητάς;» ή «γιατί μιλάς μαζί της;».

Ευαγγέλιο κατά Ιωάννην 4, 7-9, 27

Ο Χριστός επαναστάτης

Ο Χριστός δεν σήκωνε εξεγέρσεις ενάντια στην εξουσία του κράτους, με στόχο μία εφήμερη αλλαγή τοπικής σημασίας· ο Χριστός εργαζόταν για μια επανάσταση που είχε ως στόχο την καθολική παγκόσμια ανατροπή. Ο Χριστός δεν δημαγωγούσε ενάντια στις δυναστείες του Ηρώδη και του Αυγούστου –αυτή θα ήταν μια μικρή «αντάρτικη» δουλειά– αλλά έθετε τα θεμέλια σ' ένα πολύ μεγαλύτερο έργο. Πήγε πέρα και βαθύτερα απ' όλους τους επαναστάτες του κόσμου. Στο δένδρο του κακού δεν κλάδευε κλαριά και δεν καθάριζε τα φύλλα, αλλά έβαζε το τσεκούρι στην ίδια τη ρίζα. Δεν βιαζόταν να δει γρήγορα την επιτυχία του έργου Του. [...]

«Επαναστατήστε πρώτα εναντίον του εαυτού σας και ύστερα ενάντια στον κόσμο» – αυτό το μήνυμα θα μπορούσε να βγει από το κύριο κήρυγμα του Χριστού. Τούτο ήταν το εργαλείο για λάξευμα και για λείανση.[...] Γι' αυτό αφήστε, αδέρφια, τα παιδιά να πλησιάσουν τον Χριστό, να ποτιστούν με το πνεύμα του Χριστού, με το πνεύμα της πιο μεγαλειώδους και κάλλιστης επανάστασης ενάντια στο κακό.[...] Αυτό το νέο πνεύμα πρέπει να εισαχθεί στην διαπαιδαγώγηση...».

Άγιος Νικόλαος Βελμίροβιτς, *Αργά βαδίζει ο Χριστός*

Η κορυφαία δύναμη, που μοιάζει με αδυναμία

Η κορυφαία δύναμη είναι να έχεις τη δύναμη να μη χρησιμοποιήσεις δύναμη επιβολής στις ανθρώπινες σχέσεις. Αυτή είναι η περίπτωση του Χριστού στον σταυρό, καθώς και των μαρτύρων. .... Ο Χριστός ενδιαφέρεται για την καρδιά του ανθρώπου. Όχι για την καθυπόταξή του. Γι' αυτό η θυσία του Χριστού στον σταυρό δεν ήταν κακομοιριά, δεν ήταν αναγκαστική. Ήταν εκδήλωση της κορυφαίας δύναμης, της δύναμης της αγάπης. Αληθινή δύναμη είναι η δύναμη να σπάσει κανείς τον ατελείωτο κύκλο αντεκδικήσεων, παρεμβάλλοντας τη συγγνώμη και τη συγχώρεση. ... Η αλυσίδα της αντεκδίκησης σημαίνει ότι για πάντα θα μας καθορίζει το παρελθόν: αυτό που θα κάνουμε τώρα, θα είναι μια πράξη ανταπόδοσης, την οποία μάς την υπαγορεύει κάποιο κακό που έγινε κάποτε, και το οποίο είμαστε αδύναμοι να σταματήσουμε. Αυτή η υποδούλωση μπορεί να σπάσει μόνο αν μια επαναστατική πράξη εισβάλλει στη ζωή εδώ και τώρα και διακόψει την αλυσίδα, στην οποία το παρελθόν διαμορφώνει

δεσμευτικά το μέλλον. Η επαναστατική αυτή πράξη είναι η συγχώρεση. Η λέξη συγχώρεση (από το συν + χώρος) σημαίνει ότι επιθυμώ να παλέψω τον εγωισμό μου και να βρεθώ πάλι παρέα με όλους τους αδελφούς μου. Η στάση αυτή δεν είναι ανοχή του κακού. Είναι τρόπος σταματήματός του.

Αθ. Παπαθανασίου & Μ. Κουκουνάρας Λιάγκης, Ζητήματα Χριστιανικής Ηθικής

Επαναστατικά χαρακτηριστικά του πιστού στην προσωπική και κοινωνική του ζωή

Με βάση όσα μάθαμε, ας γράψουμε σε αυτοκόλλητα χαρτάκια λέξεις ή φράσεις που σκεφτόμαστε αυθόρμητα για ένα από τα παρακάτω έργα, και ας τα κολλήσουμε στον πίνακα.

Στη συνέχεια, σε ομάδες, ας αποφασίσουμε ποιες τρεις από τις λέξεις ή φράσεις που γράφτηκαν περιγράφουν καλύτερα την επανάσταση σε προσωπικό και ποιες τρεις σε κοινωνικό επίπεδο.

Δομίνικος Θεοτοκόπουλος,
Η εκδίωξη των εμπόρων, 1604.

Revolution Christ, by aasemsj

